

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztőség irodája: Versecz, Iaktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné felvételi és rendelési irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kadics-féle házban) is átvételnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: Perjessy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetmények és felszámolások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legintányosabban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 80 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beiktatni.

X. évfolyam

Vasárnap 1901. évi október 27-én.

43 szám.

Elmebeteg ügyünk.

A belügyminisztérium közegészségügyi osztálya a múlt napokban egy jelentést bocsátott ki, mely élénk világitásban tárja eléünk hazánk elmebeteg ügyét.

Nem lehet jelenleg czélom, a felsorolt tényeket és statisztikai adatokat birálat tárgyává tenni, bárha be kell vallanom, hogy a jelentés nem tökéletes, mert a statisztikai adatok csak az állami tébolydák állapotára és betegeire vonatkoznak és figyelmen kívül hagyják a vidéki tébolydákat és tébolydái osztályokat, holott országos jelentőségű munkában ezek már azért sem mellőzendők, mert ezek bevonásával a nyert gyógyulási, javulási- és halálozási arányszám okvetlenül némi változást szenvedett volna.

A vidéki, községi- és magán gyógyintézetek fel vannak sorolva a jelentésben, de betegek és azok száma az arányszámításokban sehol sem partecziálnak.

Mindazonáltal érdekes és örvedetes esemény e jelentés.

Bizonyoságot tesz arról, hogy serény munka folyik irányt adó helyen egy fontos, országos jelentőségű ügyben, mely évtizedeken, sőt mondhatnám, egész évszázadon át paragon hevert.

Míg a művelt nyugat majdnem valamennyi nemzeténél már a 18. század végén a szerencsétlen élőhalottokkal szemben a „Non restraít“ rendszert alkalmazták, addig nálunk — közvetlen tapasztalatból tudom — még a lezajlott utolsó évtizedben is egyrészt embertelen kínzásoknak voltak kitéve, másrészt tudatlan tömegek és gyerkőczök guntárgyává lettek.

Az elmebetegget emberi magaslatra csak a szabad kezelési rendszer emelte. E rendszer, melynek első apostola a francia Pinel és ennek lángeszű tanítványa Esquirol Dominique János (meghalt 1840-ben), nálunk csak az utolsó években kezd megérősödni.

Lassankint azonban mi is elérjük, — e reményre feljogosít a miniszteri jelentés — hogy a zárkák és czellák nálunk is leromboltatnak, a kényszerzubbonyok eltűnnek és helyettük általános és kötelező érvényre jut a tiszta és ideális humanizmus szolgálatában álló szabad kezelési rendszer, mely egyes intézetekben, mint pl. a Gyulaiban — hála a lelkes és szakavatott osztályfőnöknek — már is meghonosodott.

A belügyminiszter az elmebeteggek részére, — kiknek nagy hányadai még most is, intézetek hiánya miatt a községekben szabadon kóborolnak, és gyakran végzetleges szerencsétlenségek okozói lettek, a fővárosban — még egy nagy intézetet (1000 beteg szá-

mára) tervez, mely coloniális rendszerű lesz. —

E rendszer — természetesen szintén szabad kezelési rendszer — előnye abban rejlik, hogy értékesíteni tudja kellő felügyelet mellett a paragon heverő munkaerőt, mely az ilyen intézetekben felhalmozódik. Foglalkoztatják a betegeket a telepen levő földeken, a legkülönbözőbb műhelyekben és irodákban is.

A többi beteg elhelyezése érdekében oda akar hatni, hogy a vidéki kórházak nagyobb elmebeteg osztályokat építsenek.

Ebben az értelemben nyitotta meg a múlt év október 27-én Chyzer Cornél miniszteri tanácsos az első országos elmeorvosi értekezletet Budapesten. Beszédében hangsúlyozta, hogy napról-napra szaporodván az esetek száma, hol a törvényhatóságok sürgetik az elmebeteg felvételét, most is csak egyes kórházakat kell buzditania elmebeteg osztályaik gyarapítására.

Mint hogy városunk is kórházat szándékozik (mikor?) építeni, ezért már múlt évben hosszabb cikkben hívtam fel városunk intéző köreit e körölményre, és részletes költségvetéssel bizonyítottam be, hogy a tervezett kórház — az eredeti tervtől eltérőleg — csak úgy létesülhet, ha nagyobb elmebeteg osztályt nyer.

Négy éve annak, hogy a „Délvidék“ hasábjain jelenlegi kórházunk szégyenletes állapotát ismerttettem, több mint egy éve már, hogy a „Werschetzer Gebirgsbote“-ban világosan ismerttettem a kézfelfogható hasznot és előnyt, mely kórházunkra hárámolna, ha a kész tervek átdolgozásával egy oly építési terv készíttetik, melyben egy nagyobb elmebeteg osztály is foglaltatik, de azóta sajnos, mi sem történt.

Igazán csodálatos, hogy ebben az irányban semmi sem történik, dacára annak, hogy már évek óta városunk legfőbb szükségleteihez tartozik egy, korunk igényeinek megfelelő kórház létesítése.

Szégyenpir lepi el az ember arcát, ha idegenekkel találkozáva, bevallani kénytelen, hogy virágzásnak indult városunknak, mely a délvidéknek egyik legnagyobb és legélénkebb góczpontja, még mindig nincs kórháza.

Nem dédelgetik a közegészségügyet sehol sem, mostohagyermek volt mindig a közigazgatásnak, ez tény; de nem tagadható az sem, hogy annyi indolencia, annyi nembánomság ebben az ügyben sehol sem tapasztalható, mint éppen nálunk. Pedig most már avval sem lehet érvelni, hogy nincsen pénz erre a célra, mert egy elmebetegosztály létesítéséhez a belügyminiszter a legmesszebbmenő concessiókat engedélyez. Ne várjunk tehát tovább, lássunk munkához!

Dr. Kohn Emil.

Édes apám.

Szegény jó apámmal, egész életemben,
Derekabb embert én sohasem ösmertem.
Hívalkodó formán, ha diákkoromban,
A »tudományommal« előhozakodtam,
— »Mi az a te tudományod?
Sohse láttad Kossuth Lajost,
Se' a magyar szabadságot!«

Mikor egy-egy nőtám később eltaláltam,
És a hirrel, névvel félig hirben álltam:
Ugy egyszer, vagy másszor ezt ő is hallotta,
De ügyet se vetett az egész dologra...
Csak legyintett a kezével:
— »Már ez is dicsőség nektek?
Hát a kiket Branyiszkónál,
Isaszegnél eltemettek?«

Mikor elbeszéltem a világ soráról,
A szegény embernek tenger sok bajáról,
S hogy a gazdagoknak milyen más az élte:
Ő ezt a beszédet szörnyű mód' lenézte,
S haragosan legyintett rá:
— »Mordózik a gazdaságát!
Hát Damjanics melyiköknek
Veregette meg a vállát?«

Mikor utoljóra hajoltam reája,
Figyelmű utolsó, elhaló szavára:
Akkor is csak az volt, a ki életében,
Nem a haláltól félt, más járt az eszében:
— »El ne felejtse ráiratni
Édes fiam a fejfámra:
Honvéd voltam, magyar honvéd,
A szabadság katonája.«

Szabolcska Mihály.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének választmányi ülése.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesülete f. hó 22-én, a múlt kedden választmányi ülést tartott, melyen megjelentek: Dr. Seemayer K. egyleti elnök, Paulovits István és Weifert Károly alelnökök, Perjessy Lajos egyli. titkár, Braun Frigyes pénztáros, Dr. Haag Aladar egyli. ügyész, Dékány Lajos könyvtáros, továbbá a választmány tagjai közül: Gressler Gyula, Dr. Dajkovics István, Kiss Albert, Haag Ferencz, Weronits József, Weifert Mihály.

Elnök üdvözlővén a megjelenteket, bemutatja a »Verseczi ipar és mezőgazdasági kiállítás« végrehajtó bizottságának segélyt kérő átiratát.

Az egyesület választmánya a kiállítás céljaira 100 k.-t szavazott meg.

A »fahételepi magyar dalárda« részére az egyesülettől szintén segélyt kérnek. Mivel azonban, a segélyt kérő levél zavaros voltán nem lehetett eligazodni, s az nem hivatalos formában érkezett az egylethez, felhivatik nevezett dalárda elnöksége, hogy a belügyminister által jóváhagyott alapszabályait mutassa be, működését ismertesse meg, s a mennyiben valóban hazafias célú szolgál, és a magyar nyelv és magyar dal terjesztése érdekében működik közre, az egylet hivatásához képest gyámolítani fogja.

Özv. Lipták Gyuláné kéri, hogy fiáért az egylet fizesse ki a tandíjat. Ugyanily kérelemmel járul az egylethez Dima Gy. is. Tekintettel a folyamodók szegénységére, egyenként 12—12 k.-t szavazott meg az egyesület.

Rónay Jenő torontál vármegyei főispán, mint a „Délvidéki szinikerület“ elnöke megküldi a Földesi Sándor szinigazgatóval megkötött szerződés másolatát és felhívja az együletet, hogy a szini évad biztosítása tekintetében a szükséges lépéseket tegye. Az átirat tudomásul vétetett és megbízott az elnökség a bérletgyűjtés eszközésével.

Ugyancsak Rónay Jenő tudatja az együletet, hogy a „Délmagyarországi szinikerület“ választmányának tagjait f. é. november hó 4-ére közös értekezletre Verseczre hívta össze és ez alkalommal a kiküldöttek a szinielőadást is megnézik.

A választmányi ülés a Glückmann-Milleker féle szalodában fog megtartatni, a szükséges intézkedések ez irányban megtétek.

Elhatározta a választmány azt is, hogy mint az előző években, úgy az idén is megkeresi városunk minden nemes ügyet gyámolító tanácsát, hogy a szegény tanulók ingyen iskolakönyvekkel való ellátására az eddig adományozott összeget ez évre is kegyeskedjék megszavazni.

Braun Frigyes egyl. pénztáros jelentéséből felelőnk a következő adatokat: Az 1900 év végén volt az egylet készpénz vagyona 6456 k. ehez adományok czimén befoly 10 k.; — tag-sági díj czimén 374 k. 70 f. — tőke kamat czimén 145 k. összesen 6986 k. 28 f. — Kiadás volt: Könyvek, posta, levelezés, irodai anyagokra 18 k. 60 f. — Horváth Pál egyleti szolgának 89 K. 37 f. — a főreáliskola önképzőkörre számára jutalomdíj 40 k. — Takács Gy. egyleti kiküldött val. tagnak utazási költségeire 12 k. összesen 159 k. 9 f. fillér. Ez összeget levonva a bevételből, az egylet vagyona jelenleg 6826 k. 31 fill. melyből a polgari takarékpénztárban 6790 k. és 31 f. van elhelyezve.

A pénztárnoki jelentés tudomásul vétetik, és a jegyzőkönyvhez csatoltatott.

Perjéssy Lajos egyl. titkár jelenti, hogy a német anyanyelvű verseczi és versecz vidéki „bonné“-k közvetítéséért az ország minden részéből tömegesen érkeznek megkeresések az együlethez, és a verseczi német ajku, többnyire 4 polg. oszt. végzett bonnek igen jó hírnévnek örvendenek az egész országban.

Ez idény 15—20 ilyen szegény leány talált elhelyezést előkelő magyar családoknál, hol nem csak tökéletesen megtanultak magyarul hanem művelődtek is. Az együletnek ez irányu működéséért nagy hálaival adóznak a szegény szülők

Ezen jelentést örvendetes tudomásul veszi a választmány és igyekezni fog társadalmi uton mindent megtenni a még nagyobb siker érdekében.

Dr. Seemayer K. elnök bemutatja Bajsai Zákó Milán főispánnak 69 sz. átiratát, melyben tudatja, hogy kereskedelmi miniszter ő Nmtga által az egyesület részére 1894 évi július 31-én adományozott. az egyesület elnöksége által elhelyezendő cseregyermek és azok kísérőinek engedélyezett félaru utazási kedvezményt beszűntette.

Elnök ismerteti a jegyek közvetítésénél követett eljárását, s felelőnk, hogy e miatt több hírlapi tamadásnak lévén kitéve — az egyesület elnökségéről lemond, és az egyleti széket elhagyja.

Paulovits István kir. tablabíró, egyleti al-elnök ezután az elnöki széket elfoglalván, határozatképen kimondja: hogy a választmány Dr. Seemayer Karoly egyleti elnök lemondását tudomásul veszi és az egyleti közgyűlés egybehívása és új elnök választására a szükséges intézkedéseket meg fogja tenni.

A jegyzőkönyvet Greszler Gyula és Haag Ferencz val tagok hitelesítették.

Vis inertiae és a soproni bankbukás.

A soproni bankbukással, mely összes jelenségeiben a léhaságnak és bünös könnyelműségnek a következménye, nem akarunk bővebben foglalkozni, hanem az egész ügyet a kereskedelemügyi kormány által kilátásba helyezett kereskedelmi törvény módosítása fonalán megvilágítani.

A kereskedelmi kormány nézete szerint beható módosítást kíván a társasági jog kérdése is. Különösen a részvénytársaságok iránt hangzottak fel kívánalmak az alapítás körüli visszaélések megakadályozására, az igazgatóság és felügyelő bizottság kötelesség teljesítésének

körvonalozására, egyáltalán az ellenőrzés tekintetében nagyobb biztosítékot nyújtó szabályok felállítására nézve.

A részvénytársaságoknak biztosabb alapokra való fektetése iránt hozandó szabályok tekintetében, legyen szabad egy, e téren gazdag tapasztalatokká bíró egyén nézete alapján a következőket megjegyeznünk:

Visszaélések megakadályozása, de különösen egy, a törvény kellékeinek megfelelő szabályos vezetés megteremtése érdekében az ügy nem bízható kizárólag egy személyre, a mint az legtöbb vidéki részvénytársaságnál előfordul, melynek igazgatósága, felügyelő bizottsága, többé kevésbé nem a kellő minősítéssel bíró egyénekből áll. Ezen sajnos körülmény következménye, hogy bizonyos hangzatos czim alatt alkalmazott egyénbe vak ellenőrzetlen bizalom helyeztetik. A részvényesek, valamint a közönség bizalma csak az által nyerne fokozottabb kielegitést, ha az ügyvitelbe szakavatott egyének, jelesen a társaság azon hivatalnokai, kik fontosabb teendőikkel fel vannak ruházva u. m. titkár, könyvvezető és pénztáros is törvényesen bevonatnának. Ennek megokolása a következő: Az alkalmazott, fontosabb teendőikkel megbízott hivatalnok a belső ügyeket teljesen ismeri, mely körülmény az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjainak nem, mindig általában, pedig igen ritkán az eset. A törvényes felelősség terhe alatt működő hivatalnok az öt érhető büntetés tudatában az észlelt rendtelenségeket nem fogja elhallgatni, ellenben oly esetben, a hol az ügyvitel egy személyben összpontosul, az üzletvezetéshez tartozó hivatalnok saját léterdeke és fondorlatok kikerülése végett hallgatni kénytelen és ennek karos következményeit idővel úgy a részvényesek, mint a közönség egyaránt érezik.

A felügyelő bizottság kötelessége és felelőssége jelen törvényben elég szigoruan van körülírva, de minthogy legtöbb esetben a felügyelő bizottság tagjai a törvényes rendelkezést nem ismerő szakavatatlán egyénekből áll, ennek folytán a szigorú és garancziát nyújtó ellenőrzés lehetetlenné válik. A felügyelő bizottság ilyenét csak minősített egyénekből állhatván és ez oly uton lenne elérhető, ha törvényesen megengedtetnék, hogy a közgyűlés a mennyiben saját részvényesei közül a felügyelő bizottság alkalmas egyének hiányában meg nem álltható, azt a társaság kebelén kívül napi díj vagy a nélkül megválaszthassa.

A teljes biztosíték elérése érdekében — különösen pénzüzeteknél — ajánlatos volna a társaság által megválasztott felügyelő bizottságon kívül az állami felügyelet is. Az állami felügyelő bizottság vármegyénként a részvénytársaságok mérvehez képest minősített és tapasztalt egyénekből lenne alkalandó, kik évenként egyszer az ellenőrzés gyakorlására hivatnak. Az állami felügyelő bizottság hatasköre azonos a társasági felügyelőbizottság hatáskörével és a rovancsolást egyedül vagy együttesen végzi; azonkívül fel legyen jogosítva az ügyek állásáról a társaság hivatalnokait, esetleg egyes részvényeseit is kikérdezni, az eredményről jegyzőkönyvet felvenni és azt az illetékes hatóságnak bemutatni.

A 218 §. 3. pontja olyképp volna kiegészítendő, hogy a közgyűlésen tett előterjesztésen kívül a számszerű fejtegetések, különösen belső veszteségi leírások, melyektől könyvviteli, illetve technikai keresztülvezetések következtében a részvényesek figyelme elterelhető, szintén bemutatandók.

A 200 és 245 §-ok rendelkezéseikhez képest a helyes mérleg felállításáért a könyvelő szavatossága is kimondandó.

H.—

NAPI HIREK

Református magyar istenisztelet. Nt. Szabolcsk a Mihály temesvári lelkész a hirnev költőpap, a verseczi leánygyház lelkésze és főreáliskolánk hittanára, ma delutan 3 órakor isteniszteletet tart az állami főreáliskolában, melyről a híveket ez uton is értesíti az egyház gondnoksága.

Várhelyi Ferencz állami főreáliskolánk kiztszteleben álló igazgatója, ki városunk társadalmi életének irányításában — úgy mint azt Szólnokon is tette — szintén részt kíván venni, a mult választmányi gyűlésen 40 k.-val belépett „magyar nyelvterjesztő együletünk“ alapító tagjainak sorába. Sok ilyen lelkes pártfogót kívánunk magyar nyelvterjesztő egyesületünknek!

Wosinszky Mór, a régészeti muzeumok új országos felügyelője, f. hó 23-án és 24-én városi muzeumunkat első ízben inspiczialta. Dr. Wosinszky, ki mindent tüzetesen megtekintett, kellemesen meg volt lepetve a gyűjtemények gazdagsága által és többször kifejezte elismerését a látottak felett Milleker Bódog muzeumőr előtt, ki ezen intézményünköt, daczára az alkalmatlan helyiségeknek, mintaszerűen kezeli gyarapításáról gondoskodik.

Hivatal átadás. Seemayer János orsz. gyűl. képviselő, volt polgármesterünk f. hó 22-én adta át hivatalát Hemberger B. Georgevits M és Bernatsky G. városi képviselők ellenőrzése mellett Weifert Károly főjegyző helyettes polgármesternek.

Városházi hírek. Bajsai Zákó Milán főispánunk f. hó 18-án a városi összes hivatalokat megvizsgálta, s mindent a legszebb rendben talált. A közgyűlés által kiküldött Bernatsky G. Dimitrijevits J. és Morlin J. t. h. b. bizottsági tagok, Seemayer János polgármester, Weifert K. főjegyző polg. helyettes és Dr. Rezuha Istvan városi főügyészszel egyetemben megvizsgálták az összes városi pénztárakat, azokat rendben találták. Ezen alkalommal Weifert Károly polgármester helyettes, Seemayer J. volt polgármestertől átvette a pénztárak feletti felügyeletet.

Új távirtda hivatal Verseczén. A kereskedelemi miniszter a verseczi állomáson lévő postahivatal mellett új nyilvános távirtda hivatalt állított fel.

A műkedvelők társulata nov. hó 1-én „A molnár és gyermeke“ szomorú játékot fogja előadni. Ezt az előadást egy kis vihar előzte meg, mely azonban az intező körök tapintatossága folytán — igen szépen elmúlt. Úgy volt ugyanis, hogy ugyanazon napra ugyanazon helyiségben a magyar szintársulat is hirdette ugyanazon darab előadását — A megjettett tárgyalásoknál a magyar szinigazgató nagy lelkület engedett, de a műkedvelők társulata is szép segítséggel viszonzotta a visszalépést. Szent lett tehát a békesseg, a minek csak örülni lehet.

Magyar nyelvterjesztő egyesületünkhöz az ország minden részéből számtalan megkeresés érkezik, melyekben német anyanyelvű gyermek játszótársakat, avagy polg. leányiskolát végzett gyermek-felügyelőket (bonne) kérnek. Eddigelé néhány év óta közel 30 szegénysorsú német (több esetben szerb is) leány talált előkelő családoknál elhelyezést, hol a magyar nyelvet nemcsak teljesen elsajátították és pallérozódtak, hanem sok esetben megvetették jövőendő életük boldogságának alapját. Sok szegény szüle és leány emlegeti ezért a legnagyobb halával az egyesület nevéért. A verseczi bonnek igen jó hírnévnek kezdenek örvendeni az egész hazában, kezdik kiszorítani a külföldről importált, a mieinknél tudatlanabb, és sok esetben nem éppen jó erkölcsű vándor külföldi német bonnekat, kik a magyar családok gyermekeibe idegen szellemet igyekeznek beoltani, követelők, és az őket közvetítő irodák, meg is zsarolják a szülőket. Egyesületünk az áthelyezést teljesen díjtalanul végzi. Ez uton is felhívjuk magyar-nyelvterjesztő együletünk tagjait és az egylet barátait, hogy az egylet ezen nemes célú vállalkozására a szegény verseczi szülők figyelmét hívják fel, figyelmeztessék őket az előnyökre. Jelentkezni lehet az egyesület titkárnál Perjéssy Lajos all. főreál. isk. tanárnál. (Laktanya-utca 28.) ki a többi szükséges felvilágosításokat készséggel megadja.

Hazafias kérelem Versecz t. h. j. f. város n. é. műpartoló közönségéhez. Tisztelettel alólírott, mint a „dél. szini-kerület“ igazgatója, azzal a hazafias kérelemmel járulok Versecz t. h. j. f. város n. é. műpartoló közönségéhez, hogy f. é. november 2-án megkezdődő szini-idényre méltotzassék erkölcsi és anyagi támogatásában részesíteni. A „dél. szini-kerület“ választmányával kötött szerződés sulyos kötelezettségeket róream. Én azoknak a társulat előirt szervezésével és az alább közölt műsorral eleget tettem, most a n. é. közönség hazafias buzgalmától és műportolásától függ, hogy a kötött szerződés ne egy oldalú legyen és ellenértékül megadja nekem a módot arra, hogy a magamra vállalt feladatnak, melyet művészi, de még inkább nemzeti szempontból elhivatásomnak tartok — olyanténképpen felelhessek meg — hogy az ne vonja maga után anyagi romlásomat. Tarsulatom névsora a következő: Női magán-szereplők: Solti Vilma operette koloratur. Lás-

vay Margit, operett-, népszínmű-szobrette. Szepesi Szidi, operette-, népszínmű-énekesnő. Niczky Ilona, drámai hősnő, fiatal anya. Gerőfi Ilonka, drámai szende, társalgó. Kutassy Böske, vígjátéki szende. Szilasi Juliska, naiva. Rónai Hermin, operette-komika. Palotai Antalné, anyaszínésznő, alt énekesnő. Ezenkívül a női kar 6 tagja. Férfi magánzereplők: Mezei Kálmán, jellemző, apa, főrendező, igaz helyettes. Polgár Béla, operette-buffó, rendező. Pápai Antal, hős, szerelmes, jellem. Viola József, operette-, népszínmű-bariton. Szabó Pál, operette-tenor. Vadász Lajos, jellem, cselszövő. Tukorai Loránt, burleszk-komikus. Fodor Oszkár, lyrai szerelmes, társalgó. Madas István, síheder színész. Szalkai Béla, kedélyes apa. Ezenkívül a férfikar 6 tagja. Palotai Antal karmester vezetése alatt a zenekar 7 tagból áll. A 24 számra terjedő bérletben színre kerül a következő 14. újdonság: Ocskay brigadéros, történelmi színmű. A baba, operette. A kis mama, énekes vígjáték. A mit az erdő mesél, népszínmű. Tartalékos férj, eredeti bohózat. A vörös talár, dráma. A bor, falusi életkép. A bölcshő, dráma. Hőfőherke, népszínmű. Kadétkisasszony, operette. Minden vidéki színpadot megelőzve: A svihakok, operette. Pillangó kisasszony, japáni dráma zenével. Az ikrek, operette. E színi-kerület igazgatói állásának elnyerésére nem anyagi érdek sarkalt. Az a magas becsvágy lebeg szemem előtt, hogy a magyar színművészet szolgálatában a nemzeti eszme munkása lehessenek. — E munkához kérem Versecz t. h. j. f. város n. é. közönségének támogatását. Versecz, 1901. október 25. Hazafias tisztelettel Földessi Sándor a „dél. színikerület igazgatója. — Közöljük egész terjedelmében azon felhívást, melyet a múlt napokban hordtak szét és tettek közhírré városunkban. Magyar nemzeti színes-etünk és városunk jó hírneve érdekében kívánatos, hogy ezen színiidényben, — mely a „Dél. színikerület“ megalakítása óta az első — fokozott mérvben támogassa hazafias közönségünk a szerződött társulatot, melyet igazgatója Földessi S. mint ritka tehetségekkel megáldott szakember (a vigszínház volt titkára) nagy áldozatokkal szervezett. Örömmel jelentjük, hogy a bérletgyűjtés igen szépen halad, és elsejég együtt lesz a körülbelül 2000 k. felajánlott bérlet.

A kormány az iparosokért. Hegedüs Sándor kereskedelmiügyi miniszter a temesvári ipartestület által az ottani iparosok érdekében állapított ipari hitelszövetkezet számára 15-ezer korona szubvenziót és ezer korona berendezési költséget utalványozott ki. A kormány ezen jóindulata és a központ részéről engedélyezett hitel folytán a szövetkezet abban a helyzetben van, hogy anyagilag támogathatja a temesvári kisiparosokat.

Borkereskedelmünk. Daczára annak, hogy ideai verseczi boraink minőség tekintetében igen kitűnőek, a borkereskedés pang. A borok árai: Otelló 32 k; — Schiller 30—32 k; — fehér bor 30—32 k. hektoliterenként. Bizony nagyon alacsony árak ezek, ha tekintetbe vesszük, mily nagy költséggel és fáradsággal ujtották fel gazdáink szőlőiket.

Tűzesetek. A múlt héten olyan időjárás volt a délvidéken, mely szinte desperátussá tette az embereket. Egész héten át éjjel nappal folytonosan olyan orkászzerű szél dühöngött, hogy nemcsak a szabadban való tartózkodást tette lehetetlenné, hanem telehordta a lakásokat is homokkal, a fákat, növényeket tönkre tette. Rémes dolog volt az, midő csütörtökön este a nagy szélviharban tüzet jeleztek. A német részen levő szénatelepen ütött ki a tűz, és mihamar óriási méreteket oltott. Több mint 60 kahal széna lett a tűz áldozata. Nagy szerencse volt, hogy a szél nem a város felé fújt. Derék tűzoltóink önfeláldozó munkásságot fejtett ki parancsnokuk Bernátsky Géza vezetése alatt. A kár mindamellett igen jelentékeny. Ugyanazon este 8 óra tájban a szerb részen lézen lévő cséplőtelepen is volt tűz, de ott csak egy kahal szalma égett le. Valószínű hogy a tüzek gyújtogatásból eredtek.

Ez ideig őszi országos vásárunk a múlt csütörtökön kezdődött, és ma van az utolsó napja. Daczára a nagy szélviharoknak, mely a múlt héten egész Délmagyarországon dühön-

gött, a vásár évtizedek óta nem volt olyan látogatott, mint az idén. A szarvasmarha vásár különösen keresett volt. Mint az illetékes körök beszélik, csak Bécsbe és Reichenbergbe több mint ötszáz darab ökröt szállítottak el a vasuton.

Szülők figyelmébe. Elvitázhatatlan tény az, hogy az iskolák, a tanítás és nevelés ezen legfontosabb tényezői csak akkor felelhetnek meg teljesen hivatásuknak, ha a szülők a tanítók és tanárokkal egyetértve közös erővel hatnak a tanulókra; előmenetelüket, magaviseletüket folyton szemmel kísérik a szülői ház és iskola kölcsönösen gyámolítják egymást. A hol ez nincs meg, ott legelső sorban a tanulók és szülők vallják kárát a kölcsönös bizalom hiányának, és a hol e kívánatos összhang meg van, ott nem csak a tanulmányokban halad előre a tanuló, hanem magaviselete is példás lesz. E régi arany igazságból kiindulva, midőn felhívjuk a szülőket, hogy az iskolával való összeköttetést keressék, egyben azon figyelmeztetést is előterjesztjük, hogy a szülők idő előtt, — sokszor egy órával a tanítások megkezdése előtt — ne engedjék gyermekeiket szabadon távozni a szülői felügyelet alól, a szülői házakból. Bizony sokszor tapasztaltuk, hogy utcaink és tereink a tanulók csoportosulnak, hangoskodnak, játszanak stb. Ez mind nem történhetik meg, ha a szülők gyermekeiket egy negyed órával a tanítások megkezdése előtt bocsátják iskolába. Ezzel nem csak megkönnyítik a tanítók dolgát, hanem elvonják gyermekeiket a czéltalan csavargástól, esetleg a rossz társaságoktól.

Borfogyasztási adó leszállítása. Ugy értesülünk, hogy dr. Daranyi Ignác földmívelésügyi miniszter kezdeményezésére a m. királyi pénzügyminisztériumban most folynak az előmunkálatot egy olyan törvényjavaslat kidolgozására, mely valósággal korszakalkotó lesz a bortermelésre nézve. Nem kevesebbről van szó, hogy Magyarországon a borfogyasztási adó jelentékenyen leszállíttassék és hogy ezzel szemben felemeltesék a szeszfogyasztási adó. Ez az intézkedés mindenesre óriási hatással lesz a bortermelésre, azonkívül morális tekintetekben is meglesz az üdvös hatása, mert utját fogja vágni annak a rettenetes rombolásnak, a melyet a pálinka okoz, főleg az alsóbb néprétegekben.

Emlékeim cím alatt f. é. november hó elején 10-12 ivre terjedő és 18. képpel illusztrált kötetben kiadom elbeszéléseim azon részét, melyek nagyjából a természet köréből vett dolgokkal foglalkoznak. Munkám, melyhez Herczeg Ferencz írta az előszót, Singer és Wolfner budapesti cégé bizományában fog megjelenni. Tisztelettel kérem t. cz. barátaimat, ismerőseimet és a nagyérdemű közönséget, hogy vállalkozásomat istápolni, és előfizetőket gyűjteni kegyeskedjenek. A könyv ára 2 kor. Az előfizetéseket sziveskedjenek hozzám Verseczre (Laktanya-utca 28.) intézni. Mély tisztelettel Perjessy Lajos, áll. főreál. tanár, a „Délvidék“ szerkesztője.

Szerkesztői levelezés.

Többeknek. Addig, a míg a „Neue Werschetzer Zeitung“ művelt és komoly emberekhez illő hangon nem ír — nem lehet vele szóba állani.

Nyilttér.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvezített erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalos könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatra méltóbb csodaorvosság, mely megmentett ezeket a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a háziorvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kika fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban szellemi elgyengülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a State Medical Institutnak az alatt jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, akik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily köny-

nyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat érte bárholnan magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag olyan szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute, 6903 Elektron Building, Fort Wayne, Ind, Amerika. A levelek mindig bérmentesítendőek.

10259. szám. — 1901. évi.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy Versecz város, házi, kórházi, nyugdíj, szegény- és árvaház alap, valamint mezőcsöszbér és a városi központi villamos telep 1902. évi üzempénztáirának a városi törvényhatósági bizottság f. év- október hó 19-én tartott közgyűlésében tárgyalt és megállapított 1902. évi költségvetése a vonatkozó közgyűlési határozattal együtt f. évi október hó 22-től kezdve, 15 nap alatt, vagyis f. évi november hó 5-éig bezárólag a városi számvevősnél a szokott hivatalos órák alatt közbetkintés végett kitétetik, jogában állván az 1886. évi XXI. t. cz. 8 §-a értelmében minden adózónak a fent érintett idő alatt az idézett közgyűlési határozat elleni fellebbezését a városi tanácsnál írásban beadni.

Verseczen, 1901. évi október hó 20-án.

polgármester helyett

Weifert Károly, főjegyző.

9640. szám. — 1901.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy mindazok, a kik az 1902. évi újonczállásra 1., 2., és 3. korosztálybeliek vannak felhívva, vagyis a kik 1881., 1880. és 1879. években születtek kötelezve vannak a városi katonai ügyosztálynál az összeirasi jegyzékbe leendő felvétele végett a nélkül, hogy külön szóbeli vagy írásbeli felszólítást várnának és tekintet nélkül arra, vajjon verseczi illetőségűek-e vagy sem, legkésőbb november hó végéig személyesen megjelenni, vagy írásban jelentkezni, mert ellen esetben a mulasztás hátrányos következményeit a vétőtörvény 35 §-a szerint maguknak tulajdoníthatják. Versecz város tanácsának 1901. évi október hó 3-án tartott üléséből.

Seemayer.

kir. tanácsos, polgármester.

9654. szám. — 1901.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a népfelkeltési időszakai jelentkezés Versecz városában 1901. évi november hó 4., 5., és 6-án fog megejtetni. Felhivatnak tehát a Verseczen tartózkodó valamennyi katonailag kiképzett, valamint azon katonailag ki nem képzett népfelkelők, kik ajánlati lappal el vannak látva, hogy fenti napokon és pedig az 1865—1868 években születtek november 4-én, az 1862—1864 években születtek november 5-én, és az 1859—1861. években születtek pedig november hó 6-án, mindenkor reggeli 8 órakor a városháznál a törvényes következmények terhe alatt jelenjenek meg.

Verseczen, 1901. évi október hó 3-án.

Seemayer

kir. tanácsos polgármester.

10046 szám. — 1901. évi.

Hirdetmény.

Az 1886. évi XXI. t. cz. 11 §-a alapján közhírré tétetik, hogy versecz város területén szolgáltatandó közmunka és előfogati kötelezettségek pénzbeli megváltására vonatkozólag Versecz város törvényhatósági bizottságának f. évi június hó 28-án tartott közgyűlésében 110jkvi/5809. ikt. szám alatt hozott a nagyméltóságú m. kir. belügyminisztériumnak f. évi október hó 1-én 104639/III. szám alatt kelt rendeletével jóváhagyott határozatával megállapított kivétési kulcs a mai naptól számítva 30 nap múlva, vagyis f. évi november hó 25-én lép érvénybe.

Verseczen, 1901. évi október hó 25-én.

Polgármester helyett

Weifert Károly, főjegyző.

Almát és körtét

nemes fajú téli gyümölcsöt szállítok **utánvétellel bérmentetlenül.**
szercsika, jeges, ranett és boralmat 2 frt. —
óriás almát 3 frt. —
császár körtét 2 frt. 50 kr.
 100 darabonként.

Perlesz Fülöp
 Budapest, Teréz-körút 26.

5611 szám. — 1901 tkvi.

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A verseczi kir. bíróság mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Nagy Gyula bpesti ügyvéd által képviselt kisbirtokosok országos földhivatalára Udrai Pau kis zsámi lakos elleni végrehajtási ügyében az ad. 3243/901 p. sz. kérvénye folytán 62 kor. 04 fill. ennek 1901 évi május 13-tól járó 6% kamatai 10 kor. jelenlegi költség esatlakozást nyert Dr. König Ármin javára 40 kor. 46 kor. és 80 kor. s jár. A n.-szatmari takarékpénztár javára 36 kor. 60 fill. s jár. a t.-kutsai takarékpénztár javára 163 kor. tőke s jár. kielégítésére az árverést elrendelte.

1. Árverés alá bocsátatnak:
 A fehértemplomi kir. törvényszék területén fekvő s a kis zsámi 11 sz. tjkvben A I 15 b hrsz. 19 ö. i. szám 506 b 82—853 a 908 b hrsz. ingatlanok és egy hold legelő melyek Trvalszky Teréz nevére allanak, 2960 kor. kikiáltási árban 1901. évi november hó 12-ikén d. u. 3 órakor a kis-zsámi előljárásságnál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek mellett fog eladatni, a birtok ezen kikiáltási áron alól is eladatik.

Az árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 296 kor. készpénzben, vagy a vadékképes értékpapirokban letenni, vagy az 1881. 60 t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881 november 1-én 3333 sz. a. kelt G. K. R. 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kikiáltott kezéhez letenni vagy az 1881. LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontja a hivatalos órák alatt a kir. járásbírószék telekkönyvi irodában és a községi előljárásságnál megtekinthetők.

Verseczen a kir. bíróság mint tkvi. hatóságnál, 1901. évi szeptember hó 1-én. **Ambrus, kir. aljbíró.**

5542 szám — 1901 tkvi.

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A verseczi kir. bíróság mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Bernát Somma ügyvéd által képviselt Mencer Bánt dennai lakos javára Almazsán Nikolae, Petru, Meila, Gruján Iván és Vatis Szevtozár Kis-Gáji lakos elleni végrehajtási ügyében 66 korona tőke ennek 1895 évi november hó 21-től járó 5% kamata 190 kor. 24 fill. és 10 kor. 7 kor. költség esatlakozást nyert a Ném.-Sztamari takarékpénztár Gruján Jován ellen 68 kor. tőke s jár. 9 korona jelenlegi költség kielégítésére Gruján Nikolae és Gruján Trifu Kis-Gáji lakos késedelmes vevők kárára és veszélyére a visszarverést elrendelte.

A fehértemplomi kir. törvényszék területén fekvő s a Kis-Gáji 52 sz. tjkvben 103—104 hrsz. 48 ö. i. sz. beltelkes ház 351 362 401/a 463 464 535 545 636 749 823. s 840. hrsz ingatlanokból Gruján Jován megillet 1/3 rész 802 koronában megállapított kikiáltási árban 1901 évi november hó 12-ik napján d. e. 9 órakor a Kis-Gáji község előljárásságnál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni u. m.:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felüli ígértet senki sem tette az árverésre kifizített ingatlan a kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni kívánók bánatpénzül tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 80 k. 20 f. készpénzben, vagy az 1881. 60 t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. november hó 1-én 3333 sz. a. kelt G. K. R. 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kikiáltott kezéhez letenni, vagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontja a hivatalos órák alatt a kir. járásbírószék telekkönyvi irodában és a községi előljárásságnál megtekinthetők.

Verseczen, a kir. bíróság mint tkvi. hatóságnál 1901 évi szeptember hó 6-án. **Ambrus, kir. aljbíró.**

Szőlőoltványok

szokványminőségben.
 A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban fajtisztán, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gleditschia csemetek és magvak
Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. **Minden rendelkezéshez rajzokkal ellátott útítási és kezelési utasítás mellékeltek.** Ezzer csemete elég 200 méterre. — Ár: 6 frt. Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyészése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomata **főrajzok ingyen és bérmentve** küldetnek minden rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzesen kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt ezimere ingyen és bérmentve küldetel kerli, mert nincsen az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát hasznára ne fordítanák, városban, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen nagy érdekében áll, kik **rendelni semmit nem akarnak**, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím: „**Ermelléki első szőlőoltvány-telep**“ Nagy Gábor Nagy-Kágya u. p. Székelyhid.

9473. szám. — 1901.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy az idei közös hadseregbeli ellenőrzési szemle Versecz városban f. e október hó 29., 30 és 31-én a városháznál fog megejteni.

Felhivatnak ennél fogva a helyben tartózkodó nem tényleges állományú katonák, — a katonai igazolványi könyvhöz mellékelte oktatás 39. pontjában említettek kivételével, — miszerint a fent kitűzött napokon mindenkor reggel 8 órakor pontosan jelenjenek meg és magukkal az igazolványi könyvüket hozzák, mert a meg nem jelenők, vagy elkésve beérkezők az utószemlére kötelesek megjelenni, s ezen felül a mennyiben elmaradásukat igazolni nem tudják, a katonai szabályok szerint meg is fognak büntettni.

Az utószemle f. é. november hó 27., 28. és 29-én Temesvarott a „Nándor“ laktanyában tartatik meg.

Verseczen, 1901 évi október hó 2-án.

Seemayer,

kir. tanácsos polgármester.

TROPON

a legjobb tápláló és erősítő szer.

TROPON

űtszürte táblalóbb mint a hús, melynek legfontosabb részét; **fehérnyéjét** tartalmazza.

TROPON

növeli az **egészségek** testi erejét, megakadályozza a **beteg** elgyöngülését, sieteti az **ütülök** megerősödését.

TROPON

megbecsülhetetlen mindama betegségekben, melyekben könnyen emészthető és bőséges táplálékra van **szüksége** a betegnek.

TROPON

nékülözhetetlen táplálék azért mindazoknak, kiknek **rossz a gyomruk, betegek a beleik, gyöngék az idegeik, a kik vérszegények, küszvényesek, tüdőbajosok, czukorbeteg**, és más olyan bajokban szenvednek, melyek a **rendes ételekkel** való táplálkozást lehetetlenné teszik.

TROPON

nemcsak a **legjobb**, hanem a **legolcsóbb** fehérnyékészítmény is. Ár: 100 grm. 1.20 kor

TROPON

kapható minden gyógyszerárban.

JEGYZÉKE az

50,000 nyereménynek

Legnagyobb nyeremény a legszerencésebb esetben

1.000,000 korona.

Korona

Készpénzben fizetendő	1 jutalom	1 nyer. á
1	600000	400000
1	200000	100000
2	100000	50000
1	50000	25000
1	30000	15000
1	20000	10000
2	10000	5000
1	5000	2500
5	3000	1500
1	2500	1000
2	2000	1000
3	1500	1000
31	1000	500
67	500	300
3	300	200
432	200	100
763	100	50
1238	50	30
90	30	20
31700	20	10
3900	10	5
4900	5	3
50	3	2
3900	2	1
2900	1	0.5
50,000 nyer. és jut. összegben	13.160,000	

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk. Öt és félmillió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legsegélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy **50,000**

PÉNZNYEREMÉNYVEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen Tizenhárom millió 160.000 koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály **eredeti sorsjegyeinek** tervszerű betéjei a következők:

egy nyolczad (1/8) frt. **.75** vagyis **1.50** korona
 „ negyed (1/4) „ **1.50** „ **3.—** „
 „ fél (1/2) „ **3.—** „ **6.—** „
 „ egész (1) „ **6.—** „ **12.—** „

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **penz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. év november hó 5-ig

bizalommal hozzánk küldeni

Török A. és Tsa.

Bankház

Budapest,

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték osztályai:

1. Váci-körút 4.
2. Museum-körút II.
3. Erzsébet-körút 54.

Rendelő levél levágandó.

Török A. és Társa bankháza Budapest.

Kérek részemre..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget..... kor. összegben { utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző törlendő, mellékelem bankjegyekben (béljegyekben.)

Pontos cím: